Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 20 січня 2009 року № 3 (271)

90 РОКІВ ПРОГОЛОШЕННЯ АКТА ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

ПОВЕРНЕННЯ СОБОРНОЇ ПАМ'ЯТИ

Володимир СЕРГІЙЧУК, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук

Століттями в нашій історії серед розпорошених в усьому світі українців поставало питання про повернення історичної пам'яті рідного народу. Особливо ж це гостро відчували ті наші брати і сестри, котрі багато років знемагали під чужоземним пануванням на автохтонних землях. І коли траплялася нагода повернутися в коло української рідні, вони одразу ж заявляли про це українським здвигом. Так, коли в середині XVII століття в козацькій Україні розпочалася національна революція, то нащадок окатоличеного українського роду реєстровий чигиринський полковник Станіслав Кричевський повертається до православ'я, беручи собі ім'я покровителя козацтва архистратига Михаїла, й стає козацьким ватажком. На чолі Київського полку він проявить таку самопожертву в ім'я України, що його противник на полі бою – литовський гетьман Януш Радзивіл – накаже насипати на місці поховання Михайла Кричевського високу могилу за козацьким звичаєм.

Закінчення на 2-й стор.

Проголошення Акта злуки українських земель у Києві, 22 січня 1919 року.

НА ЧЕСТЬ ПРОВІДНИКІВ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

18 січня у Мюнхені відкрито меморіальну дошку, присвячену пам'яті видатних громадсько-політичних і державних діячів, провідників українського визвольного руху Ярослава Стецька і Слави Стецько, котра була першою головою Конгресу Українських націоналістів. Дошка встановлена на стіні будинку, в якому працювало подружжя Стецько.

Захід відбувся відповідно до Указу Президента України Віктора Ющенка "Про вшанування пам'яті Ярослава Стецька і Ярослави Стецько". Ініціатором відкриття меморіальної дошки став Генеральний Консул України в Мюнхені Юрій Ярмілко.

У цій важливій події взяли участь Генеральний консул України в Мюнхені Юрій Ярмілко, Голова Проводу ОУН (р) Андрій Гайдамаха, адміністратор українського Інституту освітньої політики Андрій Куцан, Голова Секретаріату КУН Степан Брацюнь, Голова Міжнародного благодійного фонду імені Ярослава Стецька Леся Брацюнь та чисельна українська громада.

Меморіальну дошку було освячено священиками Української Греко-Католицької Церкви та Української Автокефальної Православної Церкви.

* * *

19 січня в Мюнхені відбулося покладання квітів до могил Степана Бандери та Ярослава Стецька. Захід відбувся за ініціативи українських націоналістів. За словами організаторів, символічно, що саме в цей день Хрещення Господа і Богоявлення Пресвятої Трійці виповнюється 97-а річниця від дня народження Ярослава Стецька.

АКТУАЛЬНО

НОВА ЕНЕРГЕТИЧНА КРИЗА

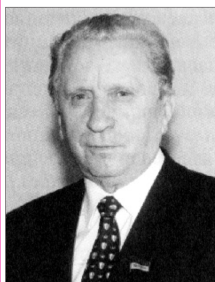

Іван ДІЯК, радник Президента України

Російські політики дедалі частіше намагаються розіграти карту стратегічної залежности України від російських енергоносіїв — особливо від газу, який складає майже половину від обсягів споживання енергоносіїв у нашій країні. Сьогодні Україна посідає одинадцяте місце у світі за обсягами споживання природного газу і п'яте — за імпортом. Ми закуповуємо 50—55 млрд куб. м газу на рік, або 71% від його загальних обсягів споживання. Тобто частка імпорту в газовому балансі України критично висока.

На жаль, Російська Федерація всі роки незалежности України займалася проблемами газу переважно з політичними цілями. Проблеми, що руйнують енергобезпеку України, діляться на дві групи, залежно від їх внутрішнього або зовнішнього походження.

ВНУТРІШНІЙ ФРОНТ ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ

Основні проблеми енергетичної безпеки України такі:

– висока енергоємність ВВП України, надмірне споживання природного газу промисловістю, населенням та підприємствами комунального побуту;

– недостатній рівень забезпечення власними паливно-енергетичними ресурсами та значні обсяги імпорту природного газу;

– високий рівень зношеності основних фондів у паливно-енергетичному комплексі країни (зокрема, газотранспортна система);

– необхідність диверсифікації джерел постачання паливно-енергетичних ресурсів та створення стратегічних запасів для забезпечення енергетичної незалежності країни;

– непроплати за спожитий природний газ у повному обсязі. Підприємства комунальної теплоенергетики та котельні промислових підприємств заборгували у 2008 р. понад 1,4 млрд грн., крім того, АЕК "Київенерго" заборгував ще 462 млн грн.

Крім того, важливою проблемою паливно-енергетичного балансу є надмірне споживання природного газу (до того ж, переважно імпортованого) за наявності значних запасів вітчизняного вугілля. У структурі споживання первинної енергії в Україні частка вугілля становить 24,3 відсотка, тоді як частка природного газу сягає 41—45 відсотків. У середньому це вдвічі більше, ніж в Європі.

ЗОВНІШНІЙ ФРОНТ ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ

Уперше Україна відчула реальну загрозу 1 та 2 січня 2006 року, коли було істотно зменшено поставки російського природного газу до газопроводів України (на 120 млн куб. м на добу, тобто на чверть). Це могло завдати сильного удару по забезпеченню природним газом важкої промисловости та населення України. Для створення енергетичної кризи російська сторона припинила поставки не лише власного газу, а й перекрила поставки природного газу туркменського походження. Для цього Росія, як зазначалося вище, перекупила газ, який по договору призначався для України, і уклала угоду з Туркменістаном на купівлю 30 млрд куб. м туркменського газу в 2006 році, а також отримала в управління газотранспортні системи Узбекистану та Казахстану. Крім того, спочатку звинуватила Україну в крадіжці газу із підземних сховищ 7,8 млрд кубометрів газу, а коли з'ясувалося, що газ є в сховищах, передала його "РосУкрЕнерго", щоб позбавити Україну газових резервів.

На думку російських стратегів, болюча енергетична криза посеред майже арктичних морозів у січні 2006 року повинна була примусити Україну поступитися своїм суверенітетом. Саме тому українські урядовці й порушили питання про необхідність звернутися до держав-гарантів, що підписали Меморандум про гарантії безпеки України у зв'язку з її приєднанням до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Пункт 3 цього документа забороняв державам-гарантам, серед яких була й Росія, вдаватися до економічного тиску, щоб підпорядкувати своїм інтересам суверенні права України. На жаль, цим правом Україна тоді не скористалася.

Пропозиції ВАТ "Газпром" стосовно нових умов поставок газу в оплату наданих Україною транзитних послуг, запропоновані 3 січня 2006 року, було прийнято. Тоді Україні пропонували або замерзнути взимку (морози сягнули мінус 30 градусів!), або погодитися на ціну в 230 доларів за тисячу кубометрів газу, або – на постачання природного газу через посередника "РосУкрЕнерго". Цей посередник гарантував, що Україна зможе отримати куплений "Газекспортом" газ в Туркменістані, Узбекистані та Казахстані, хоча реально транспортуватиме його "Газпром".

Продовження на 4-й стор.

ЗАЯВА

Конгресу Українських Націоналістів з приводу припинення постачання газу Росією до України і ЄС

Конгрес Українських Націоналістів стверджує, що головною метою Російської Федерації у газовому конфлікті є заволодіння газотранспортною системою України та дискредитація Української держави як надійного постачальника газу до Європи.

Відомо, що Москва, переконуючи Європу в ненадійності українського транзиту, намагається реалізувати ідею транспортування газу до Європи в обхід України, заявляючи про необхідність спорудження двох газопроводів з російської території – через Балтійське море до Німеччини, а також через Чорне море – на південь Європи. Проте самостійно, без фінансової підтримки ЄС, Росія не спроможна реалізувати ці проекти. Крім того, жодна з країн, поблизу кордонів яких заплановано спорудження газопроводів, не дала на це офіційних дозволів.

Огульні звинувачення у несанкціонованому відборі газу Україною, які звучать з боку Москви, не відповідають дійсності. Це підтвердили представники ЄС. Після припинення з боку Росії 1 січня 2009 року постачання газу до України, НАК "Нафтогаз України", з метою забезпечення безперебійного транзиту газу до Європи, відбирав лише технологічний газ для стабільної роботи ГТС у тій кількості, що прописано угодою про транзит газу.

Росія цілеспрямовано створює перепони для роботи незалежної моніторингової групи Єврокомісії, не надаючи їй можливості доступу до диспетчерських пунктів газотранспортної системи Росії. Це в черговий раз підтверджує факт вини РФ у припиненні транспортування газу до ЄС.

Головною причиною невідновлення газопостачання до Європи після підписання газового протоколу про міжнародний моніторинг газу є проблеми з видобуванням газу в Росії, а також надзвичайно складне фінансове становище російського газового монополіста – "Газпрому". РФ не в змозі забезпечити необхідну кількість газу, а заява прем'єр-міністра Путіна про зупинку 100 газових родовищ через припинення транзиту є лише спробою замаскувати справжню проблему.

Конгрес Українських Націоналістів переконаний, що задля запобігання подібних ситуацій у майбутньому Україні потрібно збільшити власний видобуток газу до 25–30 млрд куб. на рік, скоротити споживання газу в країні до 50 млрд куб. на рік та перейти з Росією на ринкові взаємовідносини у газовій сфері і дотримуватися ринкових тарифів за транзит газу у розмірі не менше 4–5 доларів за 1 тис. м^3 на 100 км.

Президія Головного Проводу
Конгресу Українських Націоналістів

ПОВЕРНЕННЯ СОБОРНОЇ ПАМ'ЯТИ

А син підстарости Теребовельського, козацький полковник Станіслав Мрозовицький, так хоробро битиметься на мурах Збаража, що, дізнавшись про його героїчну смерть, заридає вся соборна Україна:

Ой, Морозе-Морозенку,
Ти – славний козаче!
За тобою, Морозенку,
Вся Вкраїна плаче...

Ще ширших масштабів набрав цей рух на початку XX століття, коли українство почало відроджуватися в усіх розселеннях і горнутися до матері-України. Наприклад, Владивостоцька Українська Громада, що зібралася 26 березня 1917 року, поставила собі за мету об'єднати українців Далекого Сходу та ознайомити широкі кола громадянства краю з українським питанням. Організаційний комітет із скликання першого з'їзду Хабаровської округи закликав тоді всіх українців: "Нехай ні одно село не останеться без представника! В організації сила, а від неї залежить наша будучність! Тому нам треба горнутися докупи, щоб створити одну сильну громаду вірних синів Батьківщини, завзятих борців за волю і щастє українського народу".

Власний державний організм бачили по суті на всіх етнічних теренах, де компактно розселялися українці. Зокрема, планувалося, що "західним кордоном має бути Люблинська і Гродненська губернії, південно-східним – Кубань, північним – Прип'ять, південним – Озівське й Чорне моря...".

Це прагнення до об'єднання, підтримане резолюціями українських громад на всій території Росії, знайшло значною мірою своє вираження в рядках Третього Універсалу, яким 20 листопада 1917 року проголошувалася Українська Народна Республіка: "До території Української Народньої Республіки належать землі, заселені в більшості українцями: Київщина, Поділля, Волинь, Чернігівщина, Полтавщина, Харківщина, Катеринославщина, Херсонщина, Таврія (без Криму). Остаточне визначення границь Української Народньої Республіки як щодо прилучення частин Курщини, Холмщини, Воронїжчини, так і суміжних губерній і областей, де більшість населення українська, має бути встановлене по згоді організованої волі народів".

Поза державним українським простором не хотіли залишитися і на найзахідніших наших етнічних теренах. І коли восени 1918 року почала розвалюватися Австро-Угорщина, то населення Закарпаття потягнулося до матері-України. Згідно з повідомленням Худлівської дільничної влади Ужанської жупи від 28 листопада 1918 року, "українську ідею поширюють там солдати, що повертають додому, і, як говорять, там народ вважає себе тотожним з українською нацією і бажає об'єднатися з нею".

А як тільки українців спробували навернути до Угорщини, то вони устами своїх представників на соборі Мараморощини – споконвічної української землі – 18 грудня 1918 року заявили: "Не треба нам нічого од мадьярів, най живе Україна, до України, ідемо до України". Після багатьох промов, у яких делегати висловлювали бажання жити разом з усім українським народом, збори заявили, "що жадають з'їднання всіх руських земель до однієї держави (країни), а рівночасно протестують проти того, щоб руські землі були віддані Румунії, Чехам або іншій чужій країні".

На цьому представницькому зібранні було обрано Марамороську руську раду й ухвалено рішення про скликання в Хусті 21 січня 1919 року з'їзду представників усього Закарпаття. Сігетська Руська Рада закликала зійтися 21 січня 1919 року до Хусту, бо в "цілім світі кожний народ говорить про себе, де він хоче бути, чи з своїми людьми, чи з другими народами.

Ми самі також хочемо про наш руський народ сказати, як ми хочемо жити, бо довтепер перед світом ще сме не виповіли".

Посли, вказувалося у зверненні, мають прийти "від усего руського народу, котрий находится на Мадярщині, с вармедів (областей – **В. С.**) Маримош, Угочи, Берег, Унг, Земплин, Шарош і Спиш".

Усім закарпатцям адресувалися такі слова: "Гадкуймо, аби наші потомки на нас не нарікали! Абисмо славу й честь заслужили перед руським народом і перед усим світом. Покажім, што й ми такі люде, як другі, сами будуймо свою будучнисть! Не даймо, аби другі нам будували!".

Подібні резолюції було ухвалено практично в усіх куточках Закарпаття, і 21 січня 1919 року до Хусту прибуло, як і передбачалося, 420 делегатів, тобто були представлені всі 420 тисяч Українців Закарпаття. Устами народних депутатів було сказано все те, про що мріяло не одне покоління поневоленого чужинцями і на довгі роки відірваного від рідної землі закарпатського населення: "Іван Волощук, житель с. Нанково, пропонує з'єднатися з Україною, що одноголосне було проголошено з безмежним одушевленням і бурхливими окликами "Хай живе!".

На з'їзді в Хусті було обрано Руську Центральну народну Раду в Угорщині, яка послала делегацію на чолі з адвокатом Михайлом Бращайком, аби "передати рішення всенародних зборів українському уряду в Станіславі та Києві".

А наступного дня – 22 січня 1919 року – сталося те, про що справді століттями мріяли українці. Вони возз'єдналися!

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

КРИМ

Напередодні 100-річчя від Дня народження Степана Бандери зібралися разом севастопольські парафіяни двох конфесій: УПЦ КП та УГКЦ для проведення молебня за Україну і її сина, борця за волю світлої пам'яті Степана Бандеру.

Після цього парафіяни-конгресівці взяли участь у роботі Проводу міської організації КУН, на якому затвердили проведення низки заходів упродовж 2009 року – року Степана Бандери. Крім того, своїм важливим завданням Провід СМО КУН вбачає розбудову у місті скаутського руху з метою виховання української патріотично-свідомої молоді.

Володимир ПРОЦЕНКО, голова МО КУН

ЛЬВІВ

Представники Львівської міської організації КУН та Української партії провели під будівлею Російського Генконсульства у Львові пікет "Україна – щит Європи". На знак протесту проти дій Росії щодо українсько-російських газових відносин пікетувальники продемонстрували міні-виставу, прокричали свої гасла та вимоги.

Завершилася акція спаленням прапора Російської Федерації.

Прес-служба ЛОО КУН

МАРІУПОЛЬ

Столітній ювілей Степана Бандери патріоти Маріуполя відзначили урочистим мітингом біля пам'ятника Тарасу Шевченку, який відкрив Григорій Шмат.

Голова Донецького обласного Братства ОУН-УПА Любомир Гудз з червоно-чорним прапором в руках коротко розповів біографію Бандери, про його вміння об'єднувати усі верстви населення на боротьбу за незалежність України. А вчитель історії Григорій Лебей поєднав ідеї Бандери з сучасним намаганням Президента Віктора Ющенка відродити українські святині з руїн.

Марія Уколова закликала присутніх вивчати здобутки в галузі націоналізму за першоджерелами.

Відзначення ювілею видатного українця у нашому зросійщеному Донецькому краї – це ще один крок на шляху до утвердження української ідеології на Сході України.

МИКОЛАЇВ

Миколаївська ОО КУН провела ряд заходів з нагоди 100-річчя від Дня народження Степана Бандери.

У центрі Миколаєва на тлі червоно-чорних прапорів активісти роздавали листівки, плакати, газети про відважного патріота Степана Бандеру. Опісля відбулися урочистості.

Перед присутніми виступили голови обласних партійних організацій КУН Софія Яценьо, НРУ Юрій Діденко, УРП "Собор" Анжела Пляєва, Юрій Зайцев, поет Петро Панянчук та інші. Присутнім продемонстрували кінофільм "Три любові Степана Бандери".

ХАРКІВ

Попри суворий мороз, кілька десятків харків'ян із національними та партійними прапорами зібралися біля пам'ятного знаку воїнам УПА для вшанування 100-річного ювілею Степана Бандери. Місцева влада заборонила мітинг і урочисту ходу через центр Харкова. Дозволено було лише відправу панахиди. Заупокійне богослужіння очолив архиєпископ Ігор.

Панахида завершилася спільним співом національного гімну "Ще не вмерла Україна".

ЧЕРНІВЦІ

9 січня, у День Святого Степана, буковинці урочисто пошанували провідника нації Степана Бандеру. Академічний зал, де відбувалося дійство,був переповнений.

Зворушив присутніх виступ вікарія Чернівецько-Коломийської єпархії УГКЦ, отця Валерія, який закликав усіх бути схожими на героя, який є прикладом для кожного. А донечка отця Валерія Яночка чудово виконала для учасників заходу колядку. Доцент історичного факультету ЧНУ Нестор Мизак зробив прекрасну доповідь про життєвий шлях Степана Бандери.

Виступили хори – чоловічий з села Драчинець, "Гомін Буковини", вокальна група від "Ліги українських жінок".

Того ж дня Блок національних Сил Буковини зібрав чималу кількість людей увечері в одному з найбільш людних місць. Виступаючі говорили про роль і місце Степана Бандери в українській історії. Зокрема, головний редактор газети "Час" Петро Кобевко заявив, що настав час назвати іменем Провідника одну з головних вулиць міста, встановити йому пам'ятник.

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Олександр Антонов	8-093-903-86-62
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Геник Володимир	(048) 765-08-17
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Демид Анатолій	(0382) 65-72-35
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

МЕТАМОРФОЗИ ЧАСУ

ГАЗОВИЙ СПЕКТАКЛЬ ЗА СЦЕНАРІЄМ КРЕМЛЯ. У ГОЛОВНИХ РОЛЯХ – ...

Коли ця стаття була підготовлена до друку, надійшли повідомлення про підписання газової угоди між Україною і Росією на 10-річний термін. Була названа також орієнтовна ціна на російський газ для України: в межах 250 доларів за тисячу кубометрів. Домовленостей вдалося досягти після чергової поїздки прем'єра Ю. Тимошенко до Москви і її кількагодинної нічної розмови тет-а-тет з російським прем'єром Путіним. Про що говорили обидва прем'єри, ми не знаємо, однак позитивно ставлячись до підписання угоди і ймовірної ціни на газ для України, не поспішаймо з радісними висновками. Ми не знаємо, якою є справжня ціна "дешевого" російського газу, тим більше, що ціна на транзит залишилась минулорічною.

Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ

Наразі з усього того, що відбувається на "газовому" полі, проглядає доволі зловісна для нас картина: основна мета Путіна полягає в тому, щоб завдати якомога дошкульніший і вразливіший стратегічний удар по Україні, і в першу чергу, – по Президентові Ющенку як головному ворогові Москви. Розрахунок тут на те, щоб, з одного боку, остаточно дискредитувати Ющенка в очах Заходу як нездатного забезпечити транзит російського газу, і взагалі, навести лад у країні; з іншого ж – спровокувати стихійні бунти проти "проамериканського режиму Ющенка" в замерзаючих південно-східних регіонах України. Паралельно вирішується і тактичне, так би мовити, завдання: прибрати до рук українську газотранспортну систему, що для України фактично означатиме статус васала Москви і – більше того – доволі гнітючу перспективу реанімації фантому ПІСУАРа і цілком реальної загрози розколу країни.

Чи розуміють подібну перспективу ті політики в Україні (язик не повертається назвати їх українськими політиками), котрі натхненно пиляють сук, на якому сидять, а чи надіються, що Москва, взявши під контроль українську ситуацію, з барського плеча дозволить їм "поцарювати" на теренах української колонії? А може, й справді комплекс національної і державницької неповноцінності настільки в'ївся в голови наших грачів і коновалюків, що вони сплять і бачать себе і всю країну щасливою лише в міцних обіймах "старшого брата"?

У цьому зв'язку доволі цікавою є роль прем'єра Тимошенко. Які справжні спонукальні мотиви її діяльності на посту керівника уряду, зокрема, на російському напрямку? Яку мету переслідує і чого від неї чекати? Чи мають під собою реальний ґрунт численні звинувачення на її адресу у нібито існуючій змові з Кремлем з метою усунення Ющенка, а чи ближчим до істини є припущення, що насправді "хвіст крутить собакою", і Юлія Володимирівна у доволі складній, заплутаній і небезпечній грі намагається використати кремлівські симпатії для того, щоб потім "кинути" і Путіна, як зазвичай вона це робила з тими політичними "ракетами-носіями", котрі виводили її на бажані орбіти (Лазаренко, Ющенко) – щоб досягти бажаної для неї повної і "абсолютної" влади в Україні? З цього приводу кожен має свою думку, і ми можемо лише робити припущення.

Однак є речі публічні і неспростовні. Зокрема, коли йдеться про те, що справді, з усіх нинішніх українських політиків саме Тимошенко найбільше контактує з Кремлем. Принаймні, якщо судити за кількістю поїздок до білокам'яної упродовж минулого, важкого для країни року. Ні лідер опозиції В. Янукович, ні "миротворець" В. Литвин, ні навіть головний комуніст (який, здається, для Москви "рад стараться" зробити що завгодно) П.Симоненко, не кажучи вже про чинного Президента (котрий у 2008 році, здається, всього один раз, і то на початку року, зустрічався з Путиним) – ніхто не може похвалитися такою кількістю зустрічей з ВВП, в тому числі й тет-а-тет, як наша Юлія Володимирівна.

І головним приводом для цих зустрічей упродовж минулого року була саме газова тема.

Щоб не бути голослівним, спробую, користуючись виключно оприлюдненою

інформацією, відновити в пам'яті деякі події.

Отже, на початку 2008 року була досягнута домовленість між президентами України та Росії, закріплена згодом у меморандумі прем'єрів двох країн, щодо переходу впродовж трьох років на ринкові ціни на газ, за транзит газу, а також за зберігання газу у сховищах.

У лютому, під час свого офіційного візиту до Москви, прем'єр Ю. Тимошенко обговорювала газове питання не лише з тодішнім прем'єром РФ В. Зубковим, а і з президентом В. Путіним, зустріч за зачиненими дверима з яким, замість запланованих двох годин, тривала цілих три.

У травні, під час засідання ради голів країн-учасниць СНД у Мінську, відбулась наступна зустріч Тимошенко і Путіна віч-на-віч. На людях український прем'єр повідомила, що Україна очікує на позитивне завершення переговорів з Росією з газового питання, за наслідками якого планується підписати стратегічний договір щодо поставок газу в Україну.

(До речі, питається: хто став на перешкоді підписанню "стратегічного договору", і чому дуже швидко і в Москві, і в Києві про нього забули?..).

Вже через місяць Юлія Володимирівна знову відвідала російську столицю, і знову провела зі своїм російським колегою Володимиром Володимировичем майже двогодинну бесіду без сторонніх очей і вух. Пам'ятаємо, як під час спільної прес-конференції Путін похвалив свого українського візаві, назвавши "ефективним і популярним політиком". Повернувшись до Києва, Тимошенко заявила, що у Москві досягнуто домовленості "про поступовий перехід на європейські ціни на газ для країни протягом трьох – чотирьох років". "Ми домовилися, що до 15 вересня, проводячи паралельні переговори по спільній концепції з центральноазійськими країнами, вийдемо на підписання стратегічної угоди на довгострокову перспективу", – сказала тоді прем'єр.

Звісно, 15 вересня ніякої угоди підписано не було. Можливо тому, що невідомою залишалась ціна, за якою середньоазійський газ мав продаватися "Газпрому". Однак про це, мабуть, потрібно було повідомити публічно, а не сподіватися, що громадяни у цій країні масово хворіють на склероз, а відтак можна обіцяти що завгодно – все одно забудуть.

Тим часом на початку жовтня український прем'єр знову поїхала на зустріч з Путіним – цього разу розмова наодинці у московській резиденції глави російського уряду в Ново-Огарьово тривала більше трьох годин. За її результатами, як тоді повідомлялося, сторони узгодили "міжурядовий меморандум про співпрацю в газовій сфері". Як зазначив прес-секретар російського прем'єра, цей документ "ляже в основу майбутньої угоди про поставки природного газу до України". Сама ж Тимошенко під час спільної з Путіним прес-конференції повідомила, що обидва прем'єри домовилися про підписання контрактів на постачання газу між "Нафтогазом" і "Газпромом" без посередників. (До речі, Юлії Володимирівні тоді ледве вдалося вибратися до Москви, оскільки український Президент, як це було повідомлено у деяких ЗМІ, нібито під приводом поломки президентського борту, відібрав у Тимошенко літак, на якому вона збиралася летіти до російської столиці).

"Мазурик какой-то утащил самолет", – так лапідарно і промовисто прокоментував той інцидент Володимир Путін. (За "Словарем воровского жаргона" "мазурик" – кишеньковий злодій, або ж труп людини).

Повернувшись до Києва, Тимошенко повідомила, що російська і українська сторони відпрацювали два контракти – на поставку і транзит природного газу. За словами українського прем'єра, вона підписала з Путіним "прекрасний документ", згідно з яким контракти розраховані, щонайменше, на десять років і "будуть підписані у найближчі тижні", а ціна на російський газ підвищуватиметься для України поетапно протягом трьох років. "Я вважаю це абсолютною перемогою України і сподіватимуся, що ціна на 2009 рік трішки підніметься. Це дипломатична перемога України, і я думаю, що, коли ми підпишемо конкретну ціну, я вас порадую інформацією", – підкреслила Ю. Тимошенко.

Проте, на жаль, порадувати нас Юлія Володимирівна не змогла, – і цього разу обіцянка виявилася цяцянкою.

До речі, саме після жовтневого візиту Тимошенко до Москви звідти почали лунати заяви про заборгованість української сторони перед "Газпромом" на суму 2,4 мільярда американських доларів.

Щоправда, спершу Тимошенко заявляла, що названий Москвою борг накопичений "РосУкрЕнерго", однак під кінець року таки "Нафтогаз" змушений був, для його часткового погашення (1,5 млрд. доларів), брати кредит у Ощадбанку. Між іншим, ці гроші з рахунків контрольованого державою "Нафтогазу України" були переказані саме на рахунки "РосУкрЕнерго", але аж ніяк не навпаки. Отож, як бачимо, розраховуватися довелося, зрештою, українському платникові податків – чи то з "корупційним посередником", проти якого гуртом нібито воювала і Москва, і особливо Київ, чи то з самим "Газпромом", який стоїть за "РосУкрЕнерго". Однак у будь-якому разі гроші потекли за межі України.

До речі, саме злощасний "корупційний посередник", виявляється, завадив домовитися "Нафтогазу України" і "Газпрому" про поставки газу в Україну і його транзит до Європи. Принаймні, про це заявила на прес-конференції 14 січня Юлія Тимошенко. При цьому Юлія Володимирівна, уточнивши, що інтереси цієї компанії в Україні представляють Д. Фірташ, Ю. Бойко і С. Льовочкін, чомусь забула сказати про те, що 50% акцій "РосУкрЕнерго" контролює російський "Газпром" (це нещодавно публічно визнав сам Путін), і що самою компанією безпосередньо керують двоє колишніх офіцерів КДБ.

Не зайвим буде вказати, що свою частину акцій "РосУкрЕнерго" російський монополіст "Газпром" придбав лише у вересні 2008 року, причому за сміховинно низьку ціну – 2,4 млн євро.

Можна припустити, що "Газпром" придбав половину акцій "РосУкрЕнерго" для того, щоб у перспективі якимось чином нейтралізувати непідконтрольного Путіну Фірташа, якому дотепер належить 45% акцій цієї компанії – чи в судовому порядку, чи довівши "РосУкрЕнерго" до банкрутства. Після чого монополістом в українських газових оборудках, безумовно, зможе стати "Газпром". За яким, як відомо, стоїть особисто Володимир Володимирович.

Цікавий ребус, чи не так?.. Якщо взяти це до уваги, тоді й напрочуд активні зусилля Юлії Володимирівни, спрямовані на усунення з газового ринку компанії "РосУкрЕнерго", набувають зовсім іншого шарму.

Щодо висновків зі сказаного, то нехай кожен читач робить їх сам, однак не буде помилкою спрогнозувати найближчим часом, особливо у світлі президентських виборів, загрозливі для України, але цікаві сценарії з більш активним залученням з боку Кремля деяких провідних українських політичних акторів, котрі не відмовляться ще раз пограти у "російську рулетку".

Якою в цьому кремлівському лібрето буде перспективна роль Юлії Тимошенко – про це ми скоро довідаємося.

www.unian.net

Крім того, НАК "Нафтогаз України" мусив створити з росіянами нову фірму "УкргазЕнерго", яка продаватиме природний газ на внутрішньому українському ринку. У такий спосіб росіяни отримали доступ до прибутків від торгівлі газом в Україні без будь-яких соціальних зобов'язань, які має "Нафтогаз України" перед українським народом.

Зазначимо, що найбільшим ударом по енергетичній безпеці України було створення спільного підприємства ЗАТ "УкргазЕнерго" з НАК "Нафтогаз України" та "РосУкрЕнерго". Якщо до цієї угоди "РосУкрЕнерго" була організацією, яка вирішувала питання транзиту середньоазійського природного газу до України і передавала або продавала його

Враховуючи ситуацію, яка склалася з постачанням газу для України, а також ту негативну роль, яку зіграло ЗАТ "УкргазЕнерго" в договорі на постачання природного газу для України на 2008 рік, ця структура була усунута з ринку газу в Україні. Залишився тільки посередник "РосУкрЕнерго" з поставки газу безпосередньо до України. Згідно з цим договором доступ до ринку газу в Україні для промислових споживачів має стовідсоткове дочірнє підприємство "Газпрому" – "Газпромсбыт Украина" (ця умова чітко зазначена в меморандумі від 2 жовтня 2008 року "Про співробітництво в газовій галузі", підписаному прем'єрами України і Росії Ю. Тимошенко і В. Путіним).

риторію третіх країн. Таким чином "Газпром" робить ставку на свою неподільну монополію на видобуток та поставки енергоносіїв до Європи.

Ще одна небезпека – спорудження Росією низки обхідних газопроводів та блокування прямого виходу України до середньоазійського газу. Єдиним альтернативним Росії джерелом постачання газу в Україну може стати газопровід "Набукко", але Росія не сидить, склавши руки, і весь час протидіє появі незалежного від неї джерела постачання газу в Європу.

В останні дні грудня 2008 р. російсько-українські переговори з поставок газу в 2009 році закінчились нічим – сторони так і не зійшлися в ціні. Причому, не

при цьому Україна втрачала б, якщо ціна на газ підвищиться, а тариф на транзит залишиться без змін. Фактично "Нафтогаз України", на думку Москви, мав працювати собі на збиток. При цьому голова російського уряду В. Путін ще й назвав таку ціну газу для України "пільговою" спеціально для "братнього українського народу".

"Нашим партнером є, без усякого перебільшення, братній український народ. І ми розуміємо, у якому складному становищі зараз перебуває Україна у зв'язку зі світовою фінансовою та економічною кризою, і це становище набагато складніше, ніж у нашій країні. Багато експертів навіть вважають, що це певною мірою таке передефолтне на-

їхніх сьогоднішніх вимог, створивши заборгованість наприкінці року за газ, закачаний до підземних сховищ.

Оскільки газові конфлікти з Росією у нас щорічні, а в стратегічних намірах Росії я обізнаний і не маю щодо них ілюзій, я попереджав керівництво держави, Мінпаливенерго про енергетичну загрозу з боку Росії, а також намагався привернути увагу громадськості до цієї проблеми у низці статей в провідних газетах держави.

Так, у моїй статті "Газ за ціною 179,5 доларів здатні забезпечити підземні сховища" ("Голос України", 8.07.2008) я пропонував внести до Закону "Про Державний бюджет України на 2008 рік" зміни такого змісту: "Стаття 84 4.

НОВА ЕНЕРГЕТИЧНА КРИЗА

НАК "Нафтогаз України" на кордоні України з Росією, то тепер "РосУкрЕнерго" стала єдиним постачальником газу до нашої країни і через "УкргазЕнерго" захопила ринок газу всіх промислових підприємств України. Отже, сформувався монопольний власник газового ринку України. До того ж, НАК "Нафтогаз України" практично не мав впливу на діяльність ЗАТ "УкргазЕнерго".

Найбільший і надійний ринок природного газу в Україні ми власноруч передали російській структурі, а державна структура "Нафтогаз України" втратила свою монополію енергозабезпечення підприємств нашої країни. Все це мало негативні наслідки для нашої економіки й енергобезпеки держави. Всі роки незалежності Росія намагалася стати власником газотранспортної системи України – найбільшої в Європі. І тепер завдяки "Росукренерго" Росія, як ніколи раніше, була близькою до реалізації цієї мети. З кожним днем ця структура дедалі більше і більше диктувала умови поведінки на українському газовому ринку.

Втрата "Нафтогазом" ринку промислових споживачів зменшила його доходи, за рахунок яких формуються джерела фінансування виробничих програм з видобутку вуглеводнів. Подальше забезпечення приросту їх видобутку можливе лише за умови відкриття та введення в експлуатацію нових родовищ, що потребує достатнього фінансування. Проте наявна ситуація цьому не сприяла.

Продовження. Початок на 1-й стор.

МЕТА РОСІЇ – КОНТРОЛЬ НАД ГТС

Що стосується України, то Росія ніколи не приховувала своїх намірів заволодіти українською газотранспортною системою та підземними сховищами газу – з чим ми не погоджувалися впродовж усіх 17 років. Щоб вийти із ситуації, кілька років тому було створено російсько-український консорціум з управління та розвитку газотранспортної системи України. Одним з найважливіших завдань для нього визначалося будівництво газопроводу Богородчани–Ужгород. Нині вже завершено підготовчі роботи для початку будівництва першої черги цього газопроводу. Але всі звернення до російської сторони про початок будівництва залишаються без відповіді, тому що Росії потрібен контроль над всією газотранспортною системою України, а не будівництво нового газопроводу.

В. Путін сказав, що за умови створення газотранспортного консорціуму з управління газотранспортною системою України Росія згодна допустити українські компанії до видобутку природного газу на російських родовищах. Роками Росія нікого не допускала до своїх родовищ, але задля контролю над ГТС України вона згодна і на це. Аби лишень такі питання, як висловився Путін, вирішувалися на корпоративному і експертному рівні, а не на державному. Але при цьому Російська Федерація не ратифікує Європейську енергетичну хартію (1991 рік), яка передбачає вільний комерційний транзит енергоносіїв через те-

була визначена ситуація з боргами "Нафтогазу" за спожитий газ в листопаді–грудні 2008 р. Українська сторона заявила, що повністю погасила заборгованість, а "Газпром" запевняв, що грошей (понад $1 млрд.) не отримував. Такого в газових відносинах між Україною і Росією ще не було. Сьогодні 17-й день, як Росія перекрила "газовий кран". При чому робить це нахабно, зменшуючи щоденно кількість газу до України навіть не для українського споживання, а для забезпечення експортних поставок європейським споживачам. Не виділено газ, який необхідний компресорним станціям для прокачки російського газу до Європи. Більше того, "Газпром" звинувачує Україну перед Європою, ніби та краде газ. Таким чином Росія намагається скомпрометувати Україну перед Євросоюзом як вкрай ненадійну країну-транзитера, яка несанкціоновано забирає газ із "труби" для власних потреб. А 7 січня в 7.45 ранку Росія взагалі перекрила поступлення газу в Україну для споживачів Європи, цинічно звинувативши при цьому Україну в тому, що це вона не пропускає європейцям газ. Керівництво "Газпрому" та Кремль, принижуючи Україну, демонстрували, хто в домі господар.

Спочатку було запропоновано підняти ціну за 1000 кубометрів газу для України з $179,5 до $250 (але залишаючи тариф за транзит на рівні $1,7 за 1000 куб. м на 100 км без підвищення до економічно обгрунтованого рівня). Україна витрачає для прокачки російського газу до Європи 6,4 млрд. куб. м газу на рік. Неважко підрахувати, скільки

віть становище", – сказав В. Путін, фактично видавши світу, що такою своєю газовою політикою намагається довести Україну саме до дефолту.

У зв'язку з такою ситуацією щодо постачання газу Росією Президент України В. Ющенко і Прем'єр-міністр Ю. Тимошенко зробили спільну заяву:

"За нашими розрахунками, зробленими на підставі меморандуму, на початку 2009 року ціна на російський природний газ для України на українсько-російському кордоні повинна становити $201 за 1 тис. куб. м, ставка транзиту через територію України – не нижче $2 за 1 тис. куб. м на 100 км відстані".

Далі в заяві відзначалося, що тариф за транзит російського газу в Чехії та Словаччині, на відміну від України, становить $4 за 1 тис. куб. м на 100 км. Водночас наміри російської сторони зберегти ставку транзиту $1,7, що більш ніж удвічі нижче за середньоєвропейські показники, зробить практично неможливою підтримку нашої газотранспортної системи в належному технічному стані. І "Нафтогаз України" за планами Кремля збанкрутує.

Запропоновані Російською Федерацією для України умови про підвищення цін на газ до $250 є фактичним встановленням для України середньоєвропейської ціни на природний газ. Для довідки: ціна на газ для Німеччини, яку "Газпром" завжди вважає найбільш бажаною для себе і еталоном, складає 210 євро за 1 тис. кубів. До того ж, ціна на газ для Німеччини визначається за спеціальною формулою, прив'язаною до ціни на нафтопродукти. Падіння ціни на нафту спричиняє падіння ціни на газ через 6-9 місяців, тому мінімум "німецької" ціни ще попереду. Як прогнозують європейські експерти, ціна на газ у Європі може знизитись до $250–300 за 1 тис. куб. м.

Але на ціну газу для України мали б впливати не тільки зміни газових цін у Європі. Згідно з Меморандумом між урядами Росії та України про співробітництво в газовій сфері від 2 жовтня 2008 року перехід на ринкові середньоєвропейські ціни на газ для України мав би відбуватися поетапно протягом 3 років. Підписавши цей меморандум, Путин одразу забув про нього. Він ухопився за аргумент, що Україна не розрахувалася за спожитий газ. Правда, тут необхідно зазначити, що ми самі необачно дали привід "Газпрому", на чому нас і підловила російська сторона, власноруч озброїли росіян аргументами для обгрунтування

Міністерству фінансів України для придбання, закачування та зберігання у підземних сховищах природного газу та його подальшої реалізації споживачам в опалювальному сезоні 2008/09 року надати НАК "Нафтогаз України" бюджетну позичку у сумі 8 мільярдів гривень на умовах повернення до 1 жовтня 2009 року шляхом укладання договору про надання такої позички, в якому передбачити механізм її своєчасного повернення до державного бюджету".

Але через парламентську кризу наш головний законотворчий орган держави не працював, і ці зміни не були розглянуті. До того ж, протистояння у Верховній Раді, на вищому державному рівні, дало можливість Кремлю вдало скористатися нагодою для створення в Україні енергетичної кризи.

Хотілося б зауважити, що за останні 17 років енергетичні кризи в Україні вже стали систематичними – вони загострювалися, коли це було вигідно нашому північно-східному сусіду, і розвіювалися, коли Москва отримувала бажане.

Офіційні чинники Російської Федерації також не приховували своїх намірів: керівництво "Газпрому", Путін і навіть президент Медведев неодноразово говорили про намір підняти ціни на газ для України з 1 січня 2009 року. При цьому називали майбутні ціни аж до $500 за 1000 кубометрів й прогнозували жорсткий конфлікт.

На нашу думку, у цьому конфлікті бере активну участь і компанія "РосУкрЕнерго", котра ніяк не хоче вийти з посередників між Україною та Росією в поставках газу до України. Наша держава нічого не заборгувала безпосередньо "Газпрому". Борг перед "РосУкрЕнерго" був перерахований, але ця компанія навмисно затримала кошти, щоб "Газпром" отримав привід для дестабілізації обстановки. Це зайвий раз переконує в необхідності ліквідації будь-яких посередників між "Нафтогазом України" та "Газпромом". Таке ставлення до України – багаторічного надійного партнера – відверто вороже. І це незважаючи ані на те, що Україна є транзитером російського газу, ані на те, що Україна є і найбільшим його споживачем (близько 55 млрд. кубів на рік, що складає майже половину обсягів, що транспортуються до Західної Європи).

Закінчення в наступному числі.

Ярослав СТЕХ

ЛИСТ УКРАЇНЦЕВІ

ДЕЩО ПРО УКРАЇНСЬКУ ТЕМАТИКУ В ПОЛЬСЬКІЙ ПРЕСІ

Час від часу переглядаю польськомовну пресу в Торонто, в якій досить часто знаходжу провокаційну антиукраїнську тематику. Ось, скажімо, тижневик "Гонец" за 4 грудня 2008 року (редактор і видавець Анджей Кумор) серед інших матеріалів помістив аж дві статті, в яких ущипливо і провокативно висловлюється на українські теми. Мимоволі напрошується висновок, що мета тих статей – очорнити українців, українські визвольні змагання, поширити ненависницькі настрої між польським і українським народами.

Із змісту матеріалів випливає, що польський націоналізм – гуманний і тісно пов'язаний з прагненням польського народу. А український – злочинний й шкідливий не лише сусіднім народам, а й самим українцям. За оцінками тих авторів, головна шкідливість українського націоналізму полягає в тому, що українські націоналісти намагалися здобути свою незалежну державу і звільнити народ від чужинецької окупації, а це вже не входить у плани й дух польських націоналістів.

Дивно, коли всі народи землі прагнуть до волі і знаходять шляхи до неї, то українці повинні свою волю узалежнювати від інтересів сусідніх держав.

Перша стаття має характер спогаду про недавно померлого Віктора Поліщука. А про померлих годиться згадувати добрим словом. Хоча не раз з того приводу інколи виникають проблеми, коли померлий за життя не здобув собі шани серед людей. У вищезгаданій газеті "Гонец" Кшиштоф-Марко Радзинський помістив статтю про покійного В. Поліщука і назвав її "Апостол польсько-українського поєднання". У ній автор ідеалізує покійного В. Поліщука, в першу чергу, хіба за його пасквільну книгу "Гірка правда" (Торонто-Варшава-Київ, 1995). Про неї знають не лише українці, а й також численні поляки, які профінансували її видання. Можна було б і не згадувати про цю публікацію, коли б згадана книга Поліщука дійсно мала характер поєднання двох сусідніх народів. Навпаки – це видання пропагує страшну лють, злість та ненависть до українського визвольного руху. А в підзаголовкові книжки Поліщук написав: "Сповідь українця", ніби він хоче позбутися якогось гріха. Напрошується запитання: якого? Може, там, на далекому засланні, цей гріх він набув, за який мусить сплачувати свою данину вже аж у Канаді. Для ясності треба ствердити, що був він лише напівукраїнець, а сповідався ніби перед тією другою своєю польською половиною. Насправді вийшла не сповідь, а синдром брехні, посписуваної від "фахівців" з різних кадебістських видань. Адже не поєднання і не порозуміння він проповідував, пане Рачинський, а розпалював ворожнечу між двома слов'янськими народами. На жаль, покійний не вивчив правдиво історії, а сліпо послався на джерела КДБ і польського УБ. Одне слово, покійний переплутав цілий ряд фактів і понять: про це мені довелося писати ще за його життя, на що він не віднайшов заперечних аргументів.

Коротко нагадаю життя і діяльність покійного Віктора Поліщука. Народився він 10 жовтня 1925 року в родині Бартломіція та Яніни, в Дубні, на Волині, де промайнули його дитячі роки. Життя Віктора склалося нелегко. НКВС розстріляв батька, а самого його з двома сестрами і мамою запроторив у Далекий Сибір. Переживши заслання, в 1946 році він з родиною (мати полька) повернувся вже до Польщі. Закінчивши педагогічний ліцей, став учителем. Згодом навчався на юридичному факультеті Вроцлавського університету і працював за професією. У 1981 році виїхав до Канади. Там був співробітником редакції "Нового Шляху" в Торонто, згодом – редактором українських газет в Америці, дописував до польськомовних часописів, а відтак займався письменницькою діяльністю. Останнім часом жив у Оквіллі біля Торонто, де 17 листопада 2008 року помер. Прочитавши цю статтю, можна поспівчувати покійному Поліщуку, як і його рецензентові Рачинському. Обидва вони схожі на ще одного із таких "наукових" писак з цієї тематики – відомого Едварда Пруса та декількох їхніх побратимів, які, схоже, "спеціалізуються" на польсько-українському розбраті, а не поєднанні. Отож, як кажуть, не все золото, що блищить. А стосовно В. Поліщука, то не все правда, якою він послуговувався. Зрештою, і такі "праці", як стаття п. Рачинського, не служать добросусідським взаєминам між двома суверенними державами – Польщею та Україною, які останнім часом активно розвивають співробітництво в усіх ділянках політичного, економічного, наукового, спортивного і культурного життя.

Ця стаття мені нагадала давно прочитану трохи гумористичну історію. Вона приблизно звучала так. У якомусь американському стейті жив надзвичайно бідний, але порядний чоловік і мав двох дуже ледачих синів, яких місцеві люди просто ненавиділи. Врешті, старший ледачий син помер. Батько дуже засмучений: хто ж, згідно з місцевою традицією, стане над могилою покійного і виголосить похоронну теплу і зворушливу промову? Довго шукав. І знайшовся якийсь чолов'яга, який запевнив батька, що він цю місію бездоганно виконає. Коли хоронили покійного, добродій наблизився до могили і у своїй похоронній мові сказав: "Хоронимо людину, яку знаємо з найгіршого боку, але цю людину можна назвати "ангелом", коли порівняти до його молодшого брата, який відзначається ще більшою жорстокістю". З цього виникає мораль, що саме життя і діяльність є віддзеркаленням цінности людини, а не пафосні заголовки до статей.

У цій самій газеті є інша стаття "Заверуха над Сяном" (презентація книжки Здіслава Даража під вищезгаданою назвою). У підписі статті є лише заміщені ініціяли – Сдн. З неї випливає, що автор книжки З. Дараж народився у 1932 році в Олешицях Любачівського повіту, де промайнула його молодість. Закінчив там початкову школу, середню освіту здобув у Любачеві, а згодом завершив вищу освіту у Краківському університеті, працював учителем у загальноосвітньому ліцеї в Любачеві і був директором у воєводській бібліотеці в Жешові.

З. Дараж друкувався в часописах: "Профіль", "Інформаторіюм" і "Еха Жешова" та написав книжки: "В моїх очах", "Абсольвенці річника 50", "Огніска за Сянем" та "Заверуха над Сянем".

Не буду аналізувати книжкових видань З. Даража, лише загально стверджу, що автор не належить до об'єктивних письменників в польсько-українських взаєминах. В останній книзі, наприклад, описує події Другої світової війни з позиції польського націоналіста. Він не знаходить мирного співіснування двох народів, плідної їхньої співпраці, а вишукує такі місця, де показує українців у негативному світлі. Особливо з лютію і ненавистю ставиться до визвольних змагань УПА.

До речі, в останній період польські часописи вишукують таку тематику, якою можна б, як кажуть, дошкулити українцям. Для мене це немов продовження т. зв. "Пляну на знищення Русі", яку написав ще в 1714 р. ксьондз Кубаля. А у ближчому нам часі польський санаційний ідеолог Станіслав Ґрабский голосив дуже зближені погляди. Він у львівському часописі "Час" за 12 XI. 1931 р. писав: "Не постерунок поліції чи староство, не адміністраційна влада, військо, але колосальний вплив польської культури має забезпечити польськість в Галичині. Цей вплив мусить бути такий сильний, щоб та земля осталася польською навіть тоді, коли з неї уступить поліція й військо". Але через рік Грабський в "Кур'єрові Львівському" за 20.XI.1932 р. писав: "Польський цивілізаційний похід не зупинив українства, а навпаки наша агресія їх розбудила. Останніми часами українське культурно-освітнє життя не лише зактивізувалося, в якому масово бере участь ціле населення, і воно без сумніву перевищує рівнем польські середовища під оглядом освітньої діяльності. Їх дещо зупиняє лише страх перед поліцією і перед податковими екзекуторами, каральними військовими загонами". Отже, така атака може давати для поляків протилежні наслідки.

Людина читає і дивується: скільки злоби й егоїзму в різних формах виявляють деякі польські часописи стосовно українців. На мою думку, щодо УПА давно назрів час зупинити ворожі атаки з польського боку і дати усім зрозуміти, що для українців УПА є тим, чим є АК для поляків. І не має потреби дальше здійснювати провокаційні акти, спрямовані на розпалювання ворожнечі між нашими народами. Уроки історії треба засвоювати об'єктивно, щоб криваві сторінки ніколи не повторилися. Ніколи вогнем вогню не погасити.

За посередництвом преси можна чинити велике добро, відбудовувати й освячувати цей світ, спраглий правди, добра і єдності, а можна також чинити і ворожнечу, заколот і розбрат. Час схаменутися.

РЕПЛІКА З ПРИВОДУ

"СВОБОДА" ПО-"ІНТЕРІВСЬКИ"

Марія КИСЕЛЬОВА

Прикриваючись вистражданим нами, українцями, словом "свобода", комуністи у прямому ефірі на "Інтері" розперезалися до абсурду. Безліч разів довелося почути від горе-ведучого Грача слово "націоналісти" як негативний ярлик. У людини вже давно посивіли скроні, а розуміти не бажає, що націоналіст – це патріот.

З виступу такого собі Чечетова довелося почути про "братську Росію та братський російський народ". От тільки звернімося до статистики. Який же нам братський цей народ, коли під час опитування 58% українців заявили, що люблять своїх північних сусідів, але ж ці сусіди українців люблять всього на 22%. То про яке братство говорите, панове вічно вчорашні?

Дуже вдало виступали Лілія Григорович, Павло Жебрівський, Ірина Геращенко, але вони, як і багато інших запрошених, не змогли добути до завершення передачі. Отже, нормального обговорення теми "Членство в НАТО чи дружба з Росією" не вийшло.

Зате у комуністів, вибачте, аж слина з рота летіла, так силкувалися довести своє. Хіба це нормально, коли на всю Україну лине брудна лайка на адресу українських патріотів, коли націоналізм ототожнюють з фашизмом? Надто довго ми, українці, терпимо ту нісенітницю, що її верзуть прислужники Москви. Надто часто ми даємо волю їхнім брудним вчинкам. Напевне, тому й розперезалися.

Подобається комуністам чи ні, що наш перший український Президент, для якого національна ідея – понад усе, видав указ про демонтаж пам'яток та знаків тоталітарного радянського минулого, – це відбувається, і справа буде доведена до логічного завершення. Наші вороги нехай не плекають рожевих надій. Ми в силі зробити нашу державу заможною, і наші люди житимуть гідно, як того варті українці – древня європейська нація.

Це станеться з приходом нових, патріотичних сил до нашого парламенту.

Україна для нас – найдорожча! Слава Україні! Героям слава!

м. Чернівці

ПОДІЯ

УРОЧИСТА АКАДЕМІЯ

12 січня в Черкаському обласному муздрамтеатрі ім. Т. Шевченка відбулася урочиста академія до 100-річчя з дня нароження С. Бандери, організована за ініціативи Черкаської ОО КУН та за підтримки політичних партій, громадських організацій.

У залі зібралося майже 300 чоловік. Академію вела голова Черкаської ОО КУН Любов Гафінова. Присутніх привітав вертеп братства Святотроїцького собору церкви УПЦ КП, серед яких члени молодіжної референтури Конгресу. Також виступили професор Київського національного універсисететету імені Т. Шевченка Володимир Сергійчук, професор Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького Віталій Масненко, депутат облради Любов Майборода, заступник голови КУН Володимир Борейчук.

Гостей привітала сім'я акторів муздрамтеатру Прокопчуків, членів ОУН.

За підтримки Черкаської ОО КУН учасників та гостей заходу радо зустріли в національній корчмі "Тарас Бульба".

Тяжким і навіть трагічним спадком тоталітарного й нівелюючого людську гідність устрою Російської імперії (байдуже, монархічної чи комуністичної), до котрої супроти волі автохтонів була прилучена й Україна, є закорінення у свідомості загалу брутально нав'язаних примітивних та вульгарних трактувань подій і суспільних процесів. Метрополія цілеспрямовано формувала суспільство німих споживачів безальтернативно запропонованого. Вона привчала до однотипного вирішення всіх постали проблем і не могла дозволити проявів культурних та передових подій на периферії. Силоміць загнаному в кріпацтво або колгоспи загалові зумисне нав'язували примітивно стандартизовані й обмежені кордонами вузьких рамок кліше, згідно з якими весь світ поділявся на "наше", котре, поза сумнівом, було найкращим і найдосконалішим, й "не наше", котре не мало анінайменшого права на існування. Невблаганний у своєму леті час засвідчив, що самі кремлівські верховоди були далекими від сповідування насаджуваних загалові стереотипів. Чисельні легіони царських радників у минулому й найрізноманітніші політологи нині вишуковували й продовжують вишуковувати шляхи всебічного узалежнення решти націй та народів. Світова спільнота вже навчилася зупиняти й карати ігноруючих витворені людством норми пристойности й моралі. Відверта окупація (рівно як і прагнення виключно силовими методами вирішувати конфліктні ситуації) в цивілізованому світі викликають справедливий осуд і всебічну протидію. Тож втілення в життя замаскованої під "російські національні інтереси" імперсько-шовіністичної ідеї (котра в своїй суті є згубною і для самого російського народу), зобов'язувало кремлівських чільників вдаватися до суттєво витонченіших методів шантажу, окупації та тиску.

Олесь ВАХНІЙ

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

ВОВКИ В ОВЕЧІЙ ШКУРІ

Справжнім лихом українського суспільства є вміння блискавично братися до справи й підійматися на дусі, але за першої ж зустрічі з труднощами зневірюватися й опускати руки. Попри багатотисячні мітинги й маніфестації, здійснювані патріотами акти непокори та саботажу окупаційних законів наприкінці 80-х – на початку 90-х років минулого століття, широкий загал майже без зусиль і кровопролиття отримав нагоду стати будівником власного буття. Проте постколоніальна адміністрація поспішила самопроголосити себе політичною та економічною елітою. Наявність в її руках владних важелів жодним чином не свідчила про вміння й бажання творити гідний вільної людини спосіб життя. Її жодним чином не цікавили здібності та духовні ресурси українського народу. Зіткнувшись з проявами недолугости, відвертого саботажу, ігнорації моральних засад та потреби належним чином дбати про духовний та культурний розвиток, зухвалого вивищування власних забаганок над суспільними потребами та відвертою зневагою, українці замість того, аби усунути від влади прислужників вчорашніх окупантів й унеможливити виховання ними ще цинічнішої зміни, почали масово зневірюватися, байдужіти, втрачати надію та ентузіазм й виїздити з України на заробітки або еміґрувати. Декілька років тому, в передріздвяний час, Україна пережила потужний поштовх до позитивних змін у суспільному і політичному житті. Тоді багато хто наївно вбачав у цьому справжні оновлення й відродження, забуваючи, що помаранчеві й біленькі з червоною плямою шарфи колишніх комсомольських і навіть компартійних функціонерів жодним чином не є індульгенцією й перепусткою до владних крісел. Минуло лише декілька місяців, й ейфорія почала спадати, а разом з нею й віра в перемогу справедливости й добра. Багато хто забув, здавалося б, цілком очевидну істину. Наповнене реальним і здоровим змістом оновлення не може відбутися за помахом чарівної палички. Задля його реалізації потрібні принциповість та терплива й послідовна праця.

Кожен птах, хоч як високо злетить, мусить час від часу сісти на землю. Аналогічним шляхом рухаються й людські спільноти. Нерідко часові всезагального піднесення передує період стагнації, занидіння, занепаду й великого згіршення. Проте в поведінці птаха й людини існує принципова різниця. Перший ніколи не звикнеться з безугавним відпочинком. Пошук поживи та сезонні зміни території замешкання зобов'язують його знову і знову підійматись над землею. На відміну від нього, людина керується не лише підсвідомим природним інстинктом. Саме на цьому й грають наші відверті та приховані недоброзичливці. Існуючі нині подрібнені патріотичні середовища звикли (нерідко занадто галасливо й надміру емоційно) реагувати виключно на зухвалі та відверті прояви зневаги. Проте роз'єднаність та викликане нею вигідне ворогам взаємопоборювання позбавляють змоги розрізнених патріотів вгледіти в багатьох, на перший погляд, маломітних подіях реальну загрозу. З часом, як і кожна незнищена в зародку хвороботворна бактерія, вона розростається до вкрай небезпечних розмірів. Свого часу в Северодонецьку відбувся зорганізований Партією регіонів з'їзд. Патріотичні середовища поспішили звинуватити його організаторів у спробі розколу України. Я був присутнім на тому ганебному збіговиську й свідчу, що виголошувачі промов ставили перед собою цілком іншу мету. Їх, рівно як і схованих за їхньою спиною кремлівських політологів, не цікавить якийсь окремо взятий регіон. Їм потрібна вся Україна. Головною метою того збіговиська було формування в уяві загалу й світової спільноти тези про існування в Україні цілого пласту "ігнорованого помаранчевою проамериканською владою народу". Ідеологи й ініціатори зібрання показово вивищували міфічний "всезагальний добробут" над здоровим глуздом й потребами українців, іменем "народів України" вимагали надати мові вчорашніх окупантів статусу державної та закликали до миру й добровільного злиття з Росією. Наголошу ще раз: все це показово здійснювалося руками нинішніх "українських політиків". Прикро, проте світ і загал повірили побрехенькам про існування "іншої України". Витримавши паузу, ворог здійснив наступний крок. Восьмого грудня вже минулого року в приміщенні УНІАНу було проведено прес-конференцію громадського об'єднання "Другая Украина" ("Інша Україна"). Біля входу в будівлю, де це ганебне дійство відбувалося, зграйка проплачених і безпринципних студентів тримала білого кольору прапорці з червоним хрестом посередині. Формальними ініціаторами постання "нової політичної сили" виявились вже знайомі й неодноразово скомпрометовані особи. Олексій Александров у 2006-му взявся очолити 4-го листопада проведення в Києві "Імперського маршу" під гаслом "Відродимо імперію", за що був битий патріотами й кілька днів відлежувався у лікарні; галасливий "політолог" Кость Бондаренко, політологічні прогнози котрого жодного разу (принаймні за моєї пам'яті) не здійснились; й пані Оксана Шкода. Остання, до речі, свого часу відбула кілька років покарання у вигляді позбавлення волі за поширення і вживання наркотичних речовин. На самому початку прес-конференції представники "Братства" обсипали ініціаторів заходу, які вмостилися перед мікрофонами, курячим пір'ям і накинули їм на голови рибальську сітку. Дрібне й наперед узгоджене хуліганство мало на меті посилити вагомість потоку антиукраїнських заяв і висловлювань. Присутні журналісти нічого нового від ініціаторів і чільників не почули. Трійця лише повторювала висунуті свого часу Росією й окремими ізраїльськими діячами звинувачення й закиди. Відповідаючи на запитання журналістів, пані Шкода заявила, що осквернення в позаминулому році державних символів на Говерлі було "надмірним радикалізмом, спричиненим ігнорацією Президентом Ющенком справедливих вимог громадян України не надавати звання "Героя України" Роману Шухевичу". За її словами, замовником "проекту" "Інша Україна" є сам Віктор Ющенко (оскільки "Інша Україна" не сприймає "Нашу Україну") та сомалійські пірати. Власну непричетність до американських і російських кіл доводив і пан Бондаренко. Зрозуміло, що презентований журналістам рух не має жодних перспектив і попри заплановане Україною турне з аналогічними дешевенькими виставами помер відразу по закінченні прес-конференції. Проте вкотре пущені гуляти шпальтами газет думки й висловлювання (наприклад, заклик Алєксандрова "витягти Україну з того місця, де вона зараз знаходиться") продовжують спряти зацікавленим у дискредитації ідеї української державности у справі здійснення злочинних намірів.

Певно, аналогічну мету переслідує й видавець безкоштовно поширюваної в кількох найбільших містах України газетки "15 минут" Джед Санден. В номері за 19 грудня минулого року під заголовком "Голод, которого нет" ("Голод, якого немає") був вміщений невеликий за обсягом матеріал, котрий шокував читачів такою звісткою. Працівники ФСБ "перерили свої архіви, але доказів геноциду українців не знайшли". Показово, що заголовок статті займає приблизно ту ж саму площу, що й текст. Примітивними методами читачів спонукають до думки, що будь-яка згадка про Голодомор 1932–33 рр. є однією з форм "нагнітання антиросійських настроїв в Україні".

Нині увагу обивателя зумисне зациклюють на беззмістовних дискусіях довкола штучної кризи, розміру пенсій, стипендій і зарплат. Українців відволікають від головного монологами про доцільність введення прямого президентського правління або обговоренням різноманітних форм парламентаризму. Одні наївно покладають надії на Конституцію і Європейський Союз, інші – нещиро й показово переймаються проблемами енергетичної залежности та розкраданням матеріального майна. Дохрипотні й нещиро емоційні суперечки політиканів у студіях перед телекамерами перетворились в одну з форм розваги й відволікання уваги загалу від вирішення реальних, а не надуманих та другорядних проблем. Проте ігнорування новітніх викликів часу жодним чином не свідчить про їхню спроможність вирішитись самостійно. Ми живемо в суспільстві, котре у прагненні вибороатися з багна суцільних негараздів (котрих, до речі, могло б і не бути) слухняно йде за нав'язуваними (переважно ззовні) "інструкціями", "рекомендаціями" й різноманітними вимогами. Безхребетність нинішніх посадовців уможливлює гарцювання в Україні відверто антинаціональних середовищ та ідеологій. Ми щиро намагаємося виплекати щасливе й справедливе життя, хоч духовно і ментально залишаємося прив'язаними до світу корупції, лукавства та компромісів з власним сумлінням. Але все це – виразки хворого духу, і саме тут, у духовній площині, лежить головний засіб нашого порятунку. Скигливе апелювання до совісти вчорашніх окупантів й "очікування сприятливих історичних та політичних умов" є помилковим й згубним шляхом. Варто зрозуміти: нинішній світ надміру зматеріалізувався. Проте в ситуаціях, в яких перебувають Україна й більшість країн Західної Європи, є одна засаднича різниця. Для країн, котрі втішаються власним матеріальним добробутом й ліберальними законами, проблема духовного занепаду є важливою, проте не визначальною. Ці країни ще можуть певний час пожинати блага свого геополітичного комфорту. Водночас для України моральне одужання є категоричним імперативом, без якого вона приречена на поразку. Час вимагає очищення від модернізованого постокупаційного намулу, оскільки це єдиний шанс нашого виживання й прориву в майбутнє. Все інше – беззмістовне пашталакання від лукавого.

КАРБ ПАМ'ЯТИ

ВИСТОЯЛИ, НЕ ЗЛАМАЛИСЯ...

На цій світлині – доньки України, які боролися в підпіллі ОУН, у лавах УПА, не шкодуючи своєї молодости і ризикуючи найдорожчим – життям в ім'я свободи й незалежности Батьківщини.

Цю світлину я зберігаю більше півстоліття. На звороті підпис – *"На згадку рідній мамі від дочки Люби. Мамцю моя люба, це мої подруги з днів неволі, котрі переносять те, що й я.*

Не забувайте мене на чужині.

Ваша дочка Люба.

14/VIII-1954 року".

Надсилаю цей своєрідний карб пам'яти до часопису "Нація і держава" з надією, що, можливо, діти чи онуки зафіксованих на світлині мужніх українок упізнають своїх матусь чи бабусь, а може, хтось сам упізнає себе. Сподіваюся також, що чи вони, чи їхні рідні напишуть про подальшу долю незламних доньок українського народу, кожна з яких вписала свою власну сторінку в історію визвольної боротьби за незалежну державу.

Слава Україні!

Героям слава!

Володимир ВЛАСЮК,
член КУН, колишній політв'язень,
с. Октябрське, Крим

ЛЕГЕНДАРНИЙ ГЕРОЙ

Ярослав КЛЕПЦУ,
член КУН, член братства УПА

На героїзмі УПА виховуватимуться нові українські покоління. Боєць УПА, український революціонер заступить місце мужнього спартанця. Такої думки був сам головнокомандувач УПА Роман Шухевич. І наш народ ніколи не забуде героїв, які боролися й віддали життя за волю краю.

До славних лицарів України слід віднести і повстанця зі Стрийського повіту Костянтина Цмоня (псевдо "Модест"). Він народився в багатодітній селянській сім'ї. Вчився в Стрийській гімназії, з якої був виключений за підпільну роботу в ОУН. Пізніше засуджений польськими шовіністами на 5 років тюремного ув'язнення, яке відбував в Березі Картузькій.

Після звільнення поринув у підпільну і збройну боротьбу з фашистськими, а потім і московськими окупантами. З приходом в Галичину більшовицьких орд майже вся його родина була вивезена на Сибір.

Підпільник Костянтин виконував найвідповідальніші завдання головного проводу ОУН.

Про його дивовижну витримку, обережність розповідають легенди. Був неперевершеним конспіратором, міг піти на найвідчайдушніший вчинок.

Так, у грудні 1942 року Костянтину доручили звільнити з німецької катівні видатних діячів ОУН – Дмитра Грицая ("Перебийноса") та Ярослава Старуха ("Стяга"). За планом Романа Шухевича К. Цмонь з групою оунівців, одягнутих в німецьку форму, з відповідними документами прибув у німецьку тюрму і зумів звільнити в'язнів. Таку ж блискучу операцію Костянтин Цмонь повторив у квітні 1943 року, вирвавши з Дрогобицької тюрми видатного військового діяча ОУН Олексу Гасина ("Лицаря"), згодом начальника обласного штабу УПА. Ця операція стала хрестоматійною. Німецький офіцер (К. Цмонь) з кількома військовиками пред'явили начальнику в'язниці "відповідні документи" і зажадали передати вищеназвану особу для невідкладного перевезення до Берліна. "Злочинця" під конвоєм посадили в автомобіль і – "поминай як звали".

Перед приходом більшовиків Костянтину запропонували виїхати на Захід, але він залишився для боротьби з окупантом на рідних землях, виславши за кордон тільки дружину з малим сином.

Хоробрий синевідчанин Костянтин Цмонь загинув як герой України 22 грудня 1944 року разом з членами УВГР Йосипом Позичанюком ("Шугаєм"), командиром Української Народної Самооборони, згодом УПА Дрогобицької області поетом Богданом Вільшинським ("Орлом"), військовим референтом повітового проводу УПА Іваном Кагалом ("Бродягою") та іншими повстанцями, які йшли на зустріч з головним командиром УПА Романом Шухевичем. На Жидачівщині вони зіткнулися з великим загоном енкаведистів. У нерівному бою більшість воїнів УПА загинула.

Тіла їхні поховані на місцевому цвинтарі.

м. Стрий,
Львівська область

М. ГРУШЕВСЬКА

Книга Мирослави Грушевської "Незламні духом" (Івано-Франківськ, 2007 р., 128 с.) прочитується з наростаючим зацікавленням. Основу книги складають розповіді, записані безпосередньо від учасників національно-визвольних змагань, переважно від колишніх упівців, яким, окрім щастя боротьби за свободу рідного народу і відродження державності України, довелось зазнати нелюдських, пекельних мук і страждань у енкаведистських катівнях, на смертоносних просторах сибірських гулагів і лише завдяки Божому провидінню вижити наперекір всім смертям і повернутися в рідні краї, щоб оповісти про героїчний чин свого покоління, для якого Бог і Україна стали провідною зорею життя.

ЗА ПРОВІДНОЮ ЗОРЕЮ

Микола СИМЧИЧ,
чл. НСЖУ і НСПУ

Журналістка за фахом, редактор відділу історії, культури й релігії часопису "Коломийський вісник" Мирослава Грушевська у своїй книзі піднялась до рівня мистецького, письменницько-філософського осмислення зображуваних постатей, подій і явищ, а в кінцевому підсумку – героїчної сторінки історії України, яка проклала шлях до нашої державної незалежности.

"Брак правдивого слова знівельовує національний поступ" – зазначає у передмові до книги голова Коломийської районної організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, член НСПУ Дмитро Гриньків. І справді, теперішній українській молоді, звичній до розмаю державних синьо-жовтих знамен, важко зрозуміти і збагнути, що в колоніальні часи комуно-московського панування за цей прапор, навіть за випадкове поєднання цих святих кольорів, кидали в тюрми, по-звірячому катували, відбирали життя. Саме такою невинною жертвою став тракторист, батько двох малолітніх дітей Степан Ткач із села Дебиславці ("Славні роковини"), якого засудили і закатували в тюрмах лише за підозрою у встановленні на Замковій Горі національного синьо-жовтого стягу в день святкування окупантами "дня солідарності трудящих" – перше травня. Бо саме напередодні він орав колгоспне поле поблизу того місця. Навіть дітям кати не повідомили, де могила їхнього батька. Шукали справжнього виконавця, наводили жах на село численними допитами і тільки через 7 років схопили підпільника із Трача Михайла Слободяна, котрий на свято Миколая на тому ж місці знову встановив синьо-жовтий прапор України. Слободян загримів на довгі роки в сибіри... Але... "Немарно пролилася кров тих, хто поклав своє життя на вівтар свободи. Україна поволі прозріває...", – пише авторка. В цих лапідарних, проте насичених глибоким психологізмом і правдою життя оповідях є щось від стефаниківського стилю письма. Хоч, як на мене, в оповіданні "Іду за тобою, сину..." авторка досягає у сюжетному вимірі ще більшого трагізму, ніж Стефаник у новелі "Новина". Сюжет оповідання зводиться до того, що старенька мати викрадає понівечене тіло свого сина, виставлене комуно-московськими карателями з тілами інших повстанців на пострах місцевим жителям. Мати привозить тіло додому і радіє бодай з того, що по-християнськи похоронить сина. Але до хати вриваються з матюками п'яні карателі, сиплють лайкою і погрозами, забирають тіло і вкидають його до криниці. З розпачу мати кидається вслід за сином... І це не художній вимисел. Як зазначає авторка, сюжет створено за розповідями мешканців Косівщини. Тобто це – збірний, узагальнений сюжет, бо в часи національно-визвольної боротьби такі трагедії траплялися в кожному гуцульському селі і місті, майже в кожній родині, що була причетна до визвольного руху.

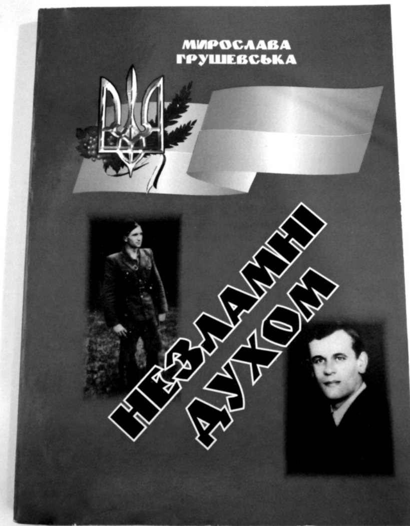

Отже, маємо всі підстави вести мову про Мирославу Грушевську не лише як про талановиту і самобутню журналістку, а й цілком зрілу письменницю. Хоча, все-таки, журналістика переважає. Бо спонукає до повсякденної творчої праці, поки ще живі учасники і свідки тих трагічних і водночас героїчних подій. Праці виснажливої, але вкрай потрібної для просвітництва, для укріплення національної свідомости, зрештою, для становлення справді незалежної української України.

Мирослава Грушевська зуміла виробити свій власний стиль. Не вдаючись до шаблонних красивостей чи трафаретного псевдопатріотизму, авторка настільки глибоко проникає в долю кожного з героїв, що дивиться на світ їхніми очима, відчуває їхні болі, висвітлює їхні душі зсередини, від самого серця. І в цьому світлі, в цих долях вже не залишається місця для нещирости, позерства чи модерного закучерявлення думки і фрази.

І Василь Ужитчак із Великого Ключева, і Григорій Фіцак із Вікторова, і Дмитро Козьменко із Печеніжина, і Ганна Вівчарук (Флис) із Підмихайлого, і командир групи військ УПА-„Південь" ОмелянТрабець (полковник "Батько"), і легендарний сотенний УПА Мирослав Симчич ("Кривоніс"), і багато інших героїв книги – це представники не лише того героїчного покоління українців, які були дієвою основою славної УПА, це – передусім, патріоти України, яких поєднала самопожертовна любов до рідної землі, прагнення створити свою державу, в якій українець перестав би бути упослідженим рабом-кріпаком чи біомасою, призначеною для знищення комуно-московськими окупантами, а отримав би всі громадянські права і вольності, якими володіли наші пращури ще княжої і козацької доби і які було втрачено через міжусобиці і чвари. Тому й болить душа Василя Ужитчака, героя одного з матеріалів книги, що "нині бракує українцям любові до рідної землі, єдності, що колись гуртувала наше покоління, для якого найвищий ідеал – Бог і Україна, в якій кожен камінець, деревце, грудочка землі, корчик косиць – усе це рідне й близьке моєму серцю." І цим словам віриш, бо це не гола декларація, а слова вистраждані, вивірені долею, на терезах якої переважило життєве кредо: "Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї!"

У книзі "Історія українського письменства"(К.: Femina, 1995) державний діяч УНР, згодом розстріляний большевиками за сфабрикованою справою СВУ, професор Сергій Єфремов так охарактеризував суть і завдання національного письменства: "... розкривати творчі основи духу народного на всю його широчінь і глибочінь, служити показником, куди й до чого простує дана людська нація, як вона на завдання людини дивиться і визначає свої стосунки з життям...".

Книга Мирослави Грушевської цілком відповідає цим високим критеріям національного письменства (в даному випадку переважно публіцистичного жанру). Оклична суть книги звернена до сучасників і чітко виражена у завершальному матеріалі-монолозі сотенного М. Симчича-Кривоноса "З нами правда і з нами Бог": "Від нас сьогодні національна ідея не вимагає жертвувати своїм життям. Вона потребує нашої згуртованости, мудрости, непідкупности. Станьмо вищими від вузькопартійної нележності. Об'єднаймо зусилля всіх національно-демократичних сил...".

Тому навіть прикрий недогляд коректорів (невідповідність сторінок, зазначених у змісті, фактичним заголовкам текстів) не може понизити того високого рівня журналістської і письменницької праці, якого досягла авторка, йдучи за провідною зорею професіоналізму, оголеної правди і самовідданої любові до України.

м. Івано-Франківськ

Ірина МОЛЧАНОВА, член НСЖУ, голова філії "Союзу Українок" м. Маріуполя

КУЛЬТУРА

ІСТОРІЯ КРАЮ ОЖИВАЄ У ПІСНЯХ "ЛЕГЕНДИ"

Невеличке місто Стрий на Львівщині вражає прибульців зі Східної України своєю неповторністю та глибоко западає в пам'ять. Це й не дивно, адже його історія нараховує більше 600 років. Хор "Легенда", що складається з членів КУН і Стрийської станиці Братства ОУН-УПА, завдяки творам, включеним до репертуару, оновлює сторінки історії рідного краю, додає до музики камінних споруд музику слова, оживлюючи перед слухачами гомін давніх та ближніх подій.

Зазвичай виступ "Легенди" починається з "Гімну українських націоналістів" на слова Олеся Бабія, який разом із співаками виконують слухачі:

Зродились ми великої години
З пожеж війни і полум'я вогнів.
Плекав нас біль по втраті України,
Кормив нас гніт і гнів на ворогів.

Цей "Гімн" хор виконує біля першого в Україні пам'ятника Ярославу Стецьку, під час урочистих заходів на честь козацтва та стрілецьких свят. Націоналізм на Стрийщині явище невипадкове. Чого варта страшна тюрма у центрі міста з міцними стінами та маленькими віконцями, що за часи панування Польщі була розташована майже впритул до будинку суду (нині міська рада). Ще тоді тут піддавалися тортурам патріоти, а за радянських часів знущання над народом Західної України ще більше посилилося. У дворі тюрми енкаведисти вирили глибочезну яму, куди скидали трупи закатованих і розстріляних ними жителів Галичини. Саме тому весь край став осередям повстанської боротьби за волю України. І кому ж, як не хористам "Легенди", співати про ці події? Адже серед них є Іван Попович, Ярослав Клепуць, Петро Козак – безпосередні учасники оунівського підпілля.

Видатною історичною спорудою є славетна Стрийська гімназія (нині школа № 7). Упродовж довгих років вона була навчальним закладом, де молодь не лише отримувала освіту, а й набувала досвіду перебування у напіввійськовій організації "Пласт", ставала борцями за українську ідею. Із стін Стрийської гімназії пішли у світ найвидатніші українські націоналісти Степан Охримович і Степан Бандера. Тут навчався митрополит Андрей Шептицький та десятки інших українських патріотів. Нині біля школи № 7 встановлений пам'ятник Степану Бандері. З нагоди національних свят "Легенда" співає перед учнями міста "Марш пластунів-сіроманців", де є слова: "Бандера шлях до бою нам покаже". Немає сумніву, що під впливом таких пісень сучасна молодь зростає гідною славних батьків і дідів.

"Легенда" під орудою художнього керівника та диригента Володимира Корінця, який у молоді роки був виселений до Мордовії, працює з 2006 року при місцевому Народному домі. Споруджений він у 1901 році з ініціативи товариства "Просвіта" за народні кошти, що збиралися з цілого повіту. Відтоді він став культурним центром міста. Саме у концертному залі цього закладу славетний Іван Франко читав мешканцям Львівського краю свого "Мойсея". На той час поет був дуже хворий – через надмірну працьовитість втратив рухомість рук. Помічники перегортали сторінки твору, який лежав на кафедрі, а стомлений митець тихим голосом розповідав про мандри та поневіряння давніх іудеїв, в яких слухачі легко впізнавали риси власного життя. Більше години в просторому залі Народного будинку стояла мертва тиша, і лише коли було дочитано останні рядки, стрияни разом із львів'янами та мешканцями навколишніх сіл півгодини стоячи аплодували видатному земляку за надзвичайний твір.

Наприкінці грудня 2008 року в Народному будинку знову зібралася стрийська громада, щоби вшанувати пам'ять Степана Бандери. Захід був зорганізований місцевим осередком "Союзу Українок" під керівництвом Любові Камінської та Стефанії Микитчин за сприяння краєзнавчого музею "Верховина". Присутні заслухали розповідь про славний рід Бандерів, де священик і патріот Андрій Бандера став справжнім взірцем для своїх семи дітей, жоден з яких не схибив у житті, не зрадив рідної України. А Степан став ідеологом поновленої 30 червня 1941 року Української Народної Республіки. Хор католицького костелу виконав молитву на честь героя. Голова Стрийської організації КУН Микола Магас виголосив полум'яну промову до сторічного ювілею Провідника. На сцену піднялися учасники визвольних змагань та очевидці, котрі були особисто знайомими з сестрами Степана Бандери.

Цього дня хористка "Легенди" Лукерія Бренич читала власний патріотичний вірш про Україну, а співаки уперше виконали твір "Дзвоніть, дзвони!" на слова стрийської поетки Лесі Павлів. Пісня глибоко запала в душу завдяки оригінальній музиці та хоровій обробці, написаній Володимиром Корінцем. На тлі загального співу, що імітував передзвін дзвонів, заклично лунав голос соліста Левка Мельника, який виголошував: "Шевченка слово хай з нами буде. Свою Вкраїну рятуймо, люде!".

Це не єдина пісня, котрій дав життя маестро Корінець. Відомі поети Галицького краю часто надсилають йому свої твори, щоби той допоміг їм побачити світ у привабливому для українців пісенному вигляді. Так, з легкої руки В. Корінця зародився сумний емігрантський наспів "Не шкодую за літами" (слова Підсухи) та роздумливий "Я знов молюся" (І. Тиницької), поновилася стрілецька пісня "Прощаюсь, ангеле, з тобою".

Ці твори входять до репертуару жіночого складу хору. Вслухаючись в їхню прозору мелодію, мимоволі уявляєш себе блукаючим затишними вуличками Стрия, що виходять на невеликий майдан перед католицьким костелом. Старовинний костел було побудовано у 1756 році. 250 літ навколо нього вирує життя всіх стриян. І навіть радянська влада не насмілилася його закрити. І, звісно, як українське місто не може обійтися без пам'ятника Тарасові Шевченку, так і репертуар хору складають твори на його слова – "Така її доля", "По діброві вітер виє", які з особливим щемом виконують літні співаки, котрі зазнали багато горя на своєму віку. Приємно, що за часи Незалежності нашої держави в центрі міста виріс об'єднаний пам'ятник геніям Вкраїни: Тарасу Шевченку, Івану Франку, Лесі Українці, котрий в народі звуть "Пам'ятником Трьох святих". Це новітня історія додає цікаві рядки до архітектури давнього Стрия.

Щодо хору "Легенда", то колектив часто виступає в курортному Моршині. Особливо раді його творчим візитам відпочиваючі в реабілітаційному центрі для ветеранів ОУН-УПА "Говерла". Тут зустрічаються "усі свої" – борці за самостійну Україну, в'язні радянських тюрем та концтаборів, які "скуштували" голодоморів і сибірських морозів. Тому кожна пісня "Легенди" миттєво знаходить відгук у душах і серцях слухачів. Тісний контакт спонукає людей часто підхоплювати сумні або запальні рядки, закінчувати концерт урочистим виконанням "Державного гімну України" та повторювати заклик незламних українських націоналістів:

Бо плач не дав свободи ще нікому,
А хто борець, той здобуває світ!

ПРОБА ТВОРЧИХ СИЛ

Василь СОФІЮК

У поточному навчальному році в Івано-Франківському педагогічному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника з числа першокурсників створено студентський драматичний гурток. Цю добру справу підтримали й схвалили проректор університету Володимир Чобанюк та завідувач кафедри філології пединституту, професор Тетяна Котик.

Першою творчою пробою артистичних здібностей майбутніх учителів стала п'єса Ярослава Яроша для дітей та юнацтва "Святий Миколай – Чудотворець". І хоча за напруженим навчальним процесом часу для репетицій було обмаль, юні актори все-таки наважилися зіграти прем'єрну виставу.

Старанно виконували свої ролі студентки Олеся Дибовська, Ірина Жирик, Лілія Рихлюк, Валентина Костюк та інші. Образ Миколая-Чудотворця, захисника й оборонця сиріт, вдів, бідних та подорожніх, рибалок від кривд, лиха, негод, гріхів і напастей інтерпретував лауреат багатьох літературно-мистецьких премій, заслужений діяч мистецтв України Ярослав Ярош. Емоційну палітру вистави доповнила народними піснями актриса облмуздрамтеатру імені Івана Франка Світлана Суховій.

Звучали дотепні діалоги, повчальні роздуми, ліричні вірші для дітей, а також журлива музика гітари. Натомість не було гучних веселих пісень та запальних танців – тривав Пилипівський передріздвяний піст.

Щоправда, не обійшлося без величальної давньої співанки:

А хто, хто Миколая любить,
А хто, хто Миколаю служить, –
Тому Святий Миколай
У всякий час помагає...

Варто зазначити, що напередодні прем'єри учасники драмгуртка пединституту та актори театру-студії "Три-і-надцять" відвідали пацієнтів стаціонарного відділення терапії №1 Івано-Франківської центральної міської клінічної лікарні, де виступили з фрагментами вистави про Святого Миколая.

Від імені присутніх – лікарів, медсестер, пацієнтів довголітня завідувачка відділення Ярослава Юрак подякувала гостям за отримані позитивні емоції й побажала творчого ентузіазму, неспокою, успіхів у навчанні та сценічній діяльності.

м. Івано-Франківськ

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 7 000 примірників
Ціна договірна